

CEZA İNFAZ KURUMLARI VE TUTUKEVLERİ İZLEME KURULLARI KANUNU

Kanun Numarası : 4681
Kabul Tarihi : 14/6/2001
Yayımlandığı Resmî Gazete : Tarih : 21/6/2001 Sayı : 24439
Yayımlandığı Düstur : Tertip : 5 Cilt : 40

Amaç ve kapsam

Madde 1 – Bu Kanunun amacı, yürürlükteki mevzuat ve ülkemizin taraf olduğu uluslararası sözleşmelerle belirlenen ilkeler çerçevesinde ceza infaz kurumları ve tutukevlerinin yönetim, işleyiş ve uygulamalarını yerinde görmek, incelemek, bilgi almak ve tespitlerini rapor haline getirerek yetkili ve ilgili mercilere sunmak üzere, ceza infaz kurumları ve tutukevleri izleme kurullarının kurulmasına, görev ve yetkilerine ilişkin esas ve usulleri düzenlemektir.

Bu Kanunda tekil veya çoğul olarak geçen "izleme kurulu" terimi, ceza infaz kurumları ve tutukevleri izleme kurullarını ifade eder.

(Mülga üçüncü fıkra: 2/7/2018-KHK/700/135 md.)

İzleme kurullarının kuruluşu

Madde 2 – Bulunduğu yargı çevresinde ceza infaz kurumu veya tutukevi olan her adli yargı adalet komisyonunca bir izleme kurulu kurulur.

(Değişik ikinci fıkra: 20/11/2007-5712/1 md.) İzleme kurulu, başkanla birlikte beş asıl ve üç yedek üyeden oluşur. Asıl üyelerden en az birinin kadınlardan seçilmesi zorunludur. Üyeler dört yıl için seçilir. Süresi dolan üyeler yeniden seçilebilir.

İzleme kurulunun yetki alanı, adli yargı adalet komisyonunun bulunduğu yargı çevresi ile sınırlıdır.

Yargı çevresinde müdürlük teşkilâtı olan birden çok ceza infaz kurumu ve tutukevi bulunması halinde buna uygun sayıda izleme kurulu kurulabilir. Bu durumda her izleme kurulunun yetki alanı, adli yargı adalet komisyonunca belirlenir.

İzleme kuruluna çalışmaları için ilgili adli yargı adalet komisyonunun bulunduğu binada bir yer ayrılır. İzleme kurulunun sekretarya hizmetleri, aynı adli yargı adalet komisyonunun bürosu tarafından yürütülür.

İzleme kurulu üyelerinde aranacak nitelikler

Madde 3 – İzleme kurullarına başkan ve üye seçilebilmek için 14.7.1965 tarihli ve 657 sayılı Devlet Memurları Kanununda öngörülen genel şartlara ek olarak aşağıdaki nitelikler aranır:

1. Otuzbeş yaşını doldurmuş olmak.

2. Tıp, eczacılık, hukuk, kamu yönetimi, sosyoloji, psikoloji, sosyal hizmetler, eğitim bilimleri ve benzeri alanlarda en az dört yıllık yüksek öğretim kurumlarından veya bunlara denkliği kabul edilen yurt dışındaki yüksek öğretim kurumlarından mezun olmak ve mesleği ile ilgili olarak kamu kurum ve kuruluşlarında ya da özel sektörde en az on yıl çalışmış bulunmak.

3. Kişisel nitelikleri ile çevresinde dürüst, güvenilir ve ahlaklı olarak tanınmış olmak.

4. Herhangi bir siyasi partinin merkez, il veya ilçe teşkilâtlarında görevli bulunmamak.

İzleme kurullarına seçilemeyecek olanlar

Madde 4 – Aşağıda yazılı kişiler, izleme kurulu başkan ve üyeliğine seçilemez :

1. Ceza infaz kurumları ve tutukevleri ile ilgili ihale, alım, satım ve benzeri hukukî ilişkilere taraf olanlar.

2. Görev yapacakları ceza infaz kurumları veya tutukevlerinde bulunan hükümlü ve tutuklulardan birisinin işlediği suçtan kendileri veya ikinci derece dahil hısımları zarar görenler.

3. Görev yapacakları ceza infaz kurumları ve tutukevlerindeki hükümlü ve tutuklulardan biri ile aralarında evlilik, vesayet veya ikinci derece dahil hısımlık ilişkisi bulunanlar.

İzleme kurulu üyelerinin seçimi ve andiçmesi

Madde 5 – İzleme kurullarının üyeleri, 3 ve 4 üncü maddelerde yazılı şartlara durumları uygun olan kişilerden re'sen veya o yerdeki ilgili kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarının görüşleri alınarak ya da o yerin en büyük mülkî âmirinin yardımıyla belirlenecek olanlar ile doğrudan başvuranlar arasından adlî yargı adalet komisyonunca oybirliğiyle seçilirler.

Üyeler, göreve başlamadan önce adlî yargı adalet komisyonunun önünde aşağıdaki şekilde andiçerler:

"Üstlendiğim görevi Anayasa ve kanunlar gereğince tam bir dikkat, dürüstlük ve tarafsızlıkla yürüteceğime namusum ve şerefim üzerine andiçerim."

Andiçme tutanağı dosyalarında saklanır.

İzleme kurullarının görev ve yükümlülükleri

Madde 6 – İzleme kurullarının görevleri şunlardır :¹

1. Ceza infaz kurumları ve tutukevlerindeki infaz ve ıslah uygulamalarına ilişkin işlem ve faaliyetleri yerinde görmek, incelemek, yönetici ve görevlilerden bilgi almak, hükümlü ve tutukluları dinlemek.

¹ 17/6/2021 tarihli ve 7328 sayılı Kanunun 1 inci maddesiyle bu fıkra (1) numaralı bentten sonra gelmek üzere (2) numaralı bent eklenmiş ve diğer bent numaraları buna göre teselsül ettirilmiş ve fıkranın mevcut (3) numaralı bendine "Başkanlığına," ibaresinden sonra gelmek üzere "Kamu Denetçiliği Kurumuna, Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumuna," ibaresi eklenmiş ve aynı bentte yer alan "görev alanına giren bir şikâyet konusu bulunduğu takdirde" ibaresi madde metninden çıkarılmıştır.

2. **(Ek:17/6/2021-7328/1 md.)** Hükümlü ve tutukluların naklinde kullanılan araçlar ile adliye binalarında bekletildikleri veya sağlık kuruluşlarında tedavi gördükleri bölümleri yerinde görmek, incelemek, yönetici ve görevlilerden bilgi almak, hükümlü ve tutukluları dinlemek.

3. Ceza infaz kurumları ve tutukevlerinde infaz ve ıslah, hükümlü ve tutukluların sağlık ve yaşam koşulları, iç güvenlik, sevk ve nakil işlemleri ile ilgili olarak gördükleri aksaklık ve eksiklikleri yetkili mercilere bildirmek.

4. **(Değişik: 20/11/2007-5712/2 md.)** Ceza infaz kurumları ve tutukevleri ile ilgili tespitlerini ve aldıkları bilgileri değerlendirerek en az dört ayda bir rapor düzenlemek, raporun bir örneğini Adalet Bakanlığına, Türkiye Büyük Millet Meclisi İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu Başkanlığına, Kamu Denetçiliği Kurumuna, Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumuna, izleme kurulunun bulunduğu yargı çevresindeki Cumhuriyet başsavcılığına ve (...) ¹ infaz hâkimliğine göndermek.

5. Kanunlarla verilen diğer görevleri yapmak.

İzleme kurulu üyeleri, görevleri sırasında edindikleri bilgileri ve düzenlenen raporları yetkili mercilerin izni olmaksızın açıklayamazlar.

(Ek fıkra: 20/11/2007-5712/2 md.) Adalet Bakanlığı, cezaevi güvenliğine ilişkin hususlar müstesna olmak üzere, her yıl bir önceki yıla ait izleme kurullarınca düzenlenen raporların sayısını, konularını, yerine getirilen ve getirilmeyen önerileri ve gerekçelerini bir rapor ile kamuoyuna açıklar.

İzleme kurullarının çalışma esas ve usulleri

Madde 7 – Her izleme kurulu, kendisini seçen adli yargı adalet komisyonu başkanının çağrısı üzerine ve onun başkanlığında yapacağı ilk toplantısında üyeleri arasından iki yıl için bir başkan, bir başkan yardımcısı ve bir raportör seçer. Süresi dolanlar, bu görevlere yeniden seçilebilirler.

İzleme kurulları, en az üç ayda bir olağan olarak toplanır. Başkan, izleme kurulunu gerektiğinde re'sen veya üye tamsayısının salt çoğunluğunun görüşülecek konuyu da belirten yazılı istemi üzerine olağanüstü toplantıya çağırır.²

(Değişik üçüncü fıkra: 20/11/2007-5712/3 md.) İzleme kurulu, asıl üyelerin salt çoğunluğu ile toplanır. Salt çoğunluğun sağlanamaması hâlinde kıdem sırasına göre yedek üyeler toplantıya katılır. Raporlar, katılan üyelerin salt çoğunluğu ile kabul edilir.

Çalışmalar yürütülürken ceza infaz kurumu veya tutukevinin güvenliğini etkileyebilecek konularda kurum idaresine bilgi verilir.

İzleme kurulu, ilgili olduğu ceza infaz kurumu veya tutukevini en az iki ayda bir olmak üzere, gerekli gördüğü her zaman ziyaret edebilir. Bu ziyarete katılanların sayısı üçüncü fıkarda öngörülen toplantı yeter sayısından az olamaz.

İzleme kurullarının çalışma esas ve usulleri ile yapacakları ziyaretlerin şekli ve bu Kanunun uygulanmasına ilişkin diğer hususlar yönetmelikte gösterilir.

² 20/11/2007 tarihli ve 5712 sayılı Kanunun 3 üncü maddesiyle bu fıkarda geçen “iki” ibaresi “üç” olarak değiştirilmiştir.

İzleme kurulu üyeliğinin sona ermesi

Madde 8 – Aşağıdaki hallerde izleme kurulu üyelerinin görevine adlî yargı adalet komisyonunca son verilir:

1. İzleme kurulu üyeliğine seçilme şartlarını sonradan kaybetmek.
2. İzinsiz veya haklı bir mazereti olmaksızın bir yıl içinde iki toplantıya katılmamak.
3. Hastalık veya diğer bir nedenle görevini yapmakta acze düşmek.
4. İzleme kurulu üyeliğiyle bağdaşmayan tutum ve davranışlarda bulunmak.

Görevine son verilenler, bir daha izleme kurulunda görev alamazlar.

Herhangi bir nedenle boşalan üyeliklere, en geç iki ay içinde aynı usulle yeni üye seçilir.

İzleme kurulu üyelerine karşı işlenen suçlar ve kurul üyelerinin cezaî sorumluluğu

Madde 9 – İzleme kurulunun görevi ile ilgili olarak kurul üyelerine karşı işlenen suçlar hakkında Devlet memurlarına karşı işlenen suçlara, kurul üyelerinin görevleri sebebiyle işledikleri suçlar hakkında Devlet memurlarının işledikleri suçlara ilişkin hükümler uygulanır.

İzleme kurulu üyelerinin görevleri sebebiyle işledikleri suçlardan dolayı soruşturma izni, adlî yargı adalet komisyonu başkanınca verilir.

Malî hükümler

Madde 10 – İzleme kurulu başkan ve üyelerine her toplantı için 2000 gösterge rakamının Devlet memurlarına uygulanan aylık katsayıyla çarpımı sonucunda bulunacak miktarda huzur ücreti ödenir. Ancak, bir ayda en çok iki toplantı için ödeme yapılabilir. Cumhurbaşkanı, yukarıda belirtilen gösterge rakamını iki katına kadar artırmaya yetkilidir.³

İzleme kurulu üyelerine ayrıca 10.2.1954 tarihli ve 6245 sayılı Harcırah Kanunu hükümlerine göre birinci derece Devlet memurlarına ödenen miktarda harcırah ödenir.

İzleme kurullarının görevleriyle ilgili her türlü harcamaları, Adalet Bakanlığı bütçesine bu amaçla konulan ödenekten karşılanır.

Geçici Madde 1 – Bu Kanunun yayımı tarihinden itibaren altı ay içinde adlî yargı adalet komisyonlarınca izleme kurulları oluşturulur.

Geçici Madde 1 – Bu Kanunda öngörülen yönetmelik, bu Kanunun yayımı tarihinden itibaren altı ay içinde Adalet Bakanlığınca hazırlanır ve Resmî Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe konur.

Madde 11 – Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Madde 12 – Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

³ 2/7/2018 tarihli ve 700 sayılı KHK’nin 135 inci maddesiyle, bu fıkrafta yer alan “Bakanlar Kurulu” ibaresi “Cumhurbaşkanı” şeklinde değiştirilmiştir.

**4681 SAYILI KANUNA EK VE DEĞİŞİKLİK GETİREN MEVZUATIN VEYA
ANAYASA MAHKEMESİ KARARLARININ YÜRÜRLÜĞE GİRİŞ
TARİHLERİNİ GÖSTERİR TABLO**

Değiştiren Kanunun/ KHK'nin veya İptal Eden Anayasa Mahkemesi Kararının Numarası	4681 Sayılı Kanunun Değişen veya İptal Edilen Maddeleri	Yürürlüğe Giriş Tarihi
5712	2, 6, 7	4/12/2007
KHK/700	1, 10	24/6/2018 tarihinde birlikte yapılan Türkiye Büyük Millet Meclisi ve Cumhurbaşkanlığı seçimleri sonucunda Cumhurbaşkanının andiçerek göreve başladığı tarihte (9/7/2018)
7328	6	25/6/2021